

Kommunstyrelseförvaltningen
Kristina Hållmats

Mora kommuns yttrande gällande statens ansvar för det svenska flygplatssystemet

Mora kommun välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på utredningen om Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet. Mora kommun har tidigare deltagit i hearing och gjort inspel till utredningen samt svarat på remisser om Brommas avveckling, Arlanda flygplats framtid, beredskapsflygplatser och deltagit i samråd om allmän trafikplikt för flyg. Mora kommuns remissvar har tagits fram i samverkan med Region Dalarna, Borlänge kommun samt Dalaflyget AB.

Helhetsbedömning av utredningens förslag:

Mora kommun gör den samlade bedömningen att förslagen i utredningen är mycket positiva för den regionala utvecklingen och samhällsberedskapen. Förslagen stärker avsevärt möjligheterna att driva länets offentligt ägda regionala flygplatser Dala Airport i Borlänge och Mora/Siljan Flygplats i Mora. Med förslaget säkerställs tillgängligheten för näringsliv och medborgare liksom sjukvårdens behov av säkra luftfartstransporter.

Med föreslagna finansieringsformer för såväl beredskapsflygplatser som allmän trafikplikt ökar förutsättningarna betydligt för att driva flygplatserna med god tillgänglighet och beredskap. För flygplatsen i Mora (allmän trafikplikt och beredskapsflygplats) medför förslaget 75 procents kostnadstäckning av driftunderskottet, för flygplatsen i Borlänge (beredskapsflygplats) medför förslaget 50 procents täckning av driftunderskottet. Förlängda avtalstider till 5 år ger också betydande förbättring av planeringsförutsättningarna.

Mora kommun ser positivt på utredarens förslag om att utöka det nationella basutbudet trots att små kommuner och regioner även fortsättningsvis kommer att behöva finansiera sina transportbehov. Samtidigt är det mycket som är oklart i hur utredningen landat i ett förstatligande av de fyra största regionala flygplatserna och vilka kriterier som ligger till grund för just dessa. De fyra flygplatserna har till stor del ett så stort passagerarunderlag att de inte är stödkrävande i samma omfattning som mindre flygplatser. Mora kommun hade gärna sett att utredaren tittat på andra alternativ gällande hur ett nationellt basutbud skulle kunna utformas.

Det finns viss risk för negativa bieffekter för de återstående regionala flygplatsernas framtida förutsättningar för samverkan i och med att de tre till fyra regionala flygplatser som föreslås föras över till Swedavia idag är de ekonomiskt starkaste flygplatserna. I kombination med att tre andra flygplatser föreslås läggas ner så försvinner därmed sju regionala flygplatser ur sammanhanget för regionala flygplatserns samarbetsformer.

I sin helhet öppnar förslaget en utveckling för det inrikes flyget. Med tydligt fokus på att möjliggöra för snabb elektrifiering av regionalt flyg kan de inrikes flygresorna succesivt övergå från att vara hub-baserade kring Arlanda till att bli nätverksbaserat och därmed tillgängliggöra kollektivt resande med elflyg på regionala linjer som idag saknar god tillgänglighet via väg eller järnvägsförbindelser.

Mora kommun konstaterar att flygplatsen i Sälen exkluderats ur utredningen med anledning av att den är privatägd. Mora kommun anser att det hade varit rimligt och bättre för helhetsbilden om utredningen hade utvecklat beskrivningen av de privata flygplatsernas roll i systemet för såväl tillgänglighet som beredskap.

Ytterligare synpunkter:

Villkor för stöd till icke statliga flygplatser

Mora kommun anser att de villkor som utredningen föreslår som förutsättningar för statligt stöd i stora drag är relevanta och genomförbara, men utredningen behöver kompletteras med förtydligande av villkoren för Fossilfri verksamhet och Tillgänglighet med kollektivtrafik till och från flygplatsen.

Fossilfri verksamhet

Utredningen föreslår att flygplatserna ska tillse att en fossilfri flygplatsverksamhet kan bedriva senast år 2025 utifrån en beslutad och genomförd handlingsplan. Om detta innebär att det ska vara 100% eldrift av tunga flygplatsspecifika fordon så är det ej genomförbart då dessa inte finns tillgängliga på marknaden idag, och dessutom tillåter inte ekonomin sådana investeringar till 2025. Däremot finns mycket av det fasta infrastrukturen klart (fossilfri uppvärmning och elanvändning). Ett rimligt villkor för fossilfri flygplatsverksamhet vore att en handlingsplan ska finnas beslutad till år 2025, men att erforderliga investeringar kan genomföras därefter.

Tillgänglighet

Utredningen föreslår att "Flygplatsen ska verka för att göra det möjligt för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatsen" för att flygplatsen ska erhålla statligt stöd. Detta är ett rimligt och bra villkor, och det är redan idag möjligt vid flygplatsen i Borlänge. För flygplatsen i Mora är det inte möjligt idag och kommer kräva en viss tid för omställning. Rimligtvis borde det kunna möjliggöras via anropsstyrd kollektivtrafik eller liknande.

Ett ökat regionalt inflytande för flyglinjer med allmän trafikplikt och upphandlad flygtrafik

Mora kommun stödjer utredningens förslag om att de kommunala och regionala myndigheterna bör ges möjlighet att finansiera ett kompletterande utbud utöver det utbud av flyglinjer som följer av det statliga åtagandet.

Reservflygplatser

Mora kommun anser att även flygplatsen i Borlänge bör utses till reservflygplats då den har all nödvändig infrastruktur och utrustning som krävs inklusive radar. Flygplatsen har även en geografiskt strategisk placering.

Förordning eller avtal

Mora kommun förespråkar att gällande system med avtal mellan staten och flygplatsen bör fortgå istället för att gå över till reglering via förordning, samt att avtalssystemet kan utvecklas med förslaget om avtalsperioder om fem år. Skulle bidragsmodellen istället bygga på en förordning behöver det utredas vidare bland annat för att säkerställa viss flexibilitet.

Schablonersättning

Mora kommun bedömer att föreslagen modell med schablonersättning är positivt. Det är rimligt att ersättningen baseras på 3–4 personer markpersonal. Det bör finnas en flexibilitet över året, så att det till exempel är möjligt att driva verksamheten med två markpersonal under icke-vintersäsong, och fler över snöperioden.

Förändring av finansiering ur länsplan

Mora kommun anser att utredningens beskrivning av fortsatt finansiering ur länsplan till regionala flygplatser är inkonsekvent och behöver förtydligas och utredas ytterligare. Å ena sidan föreslås att investeringar till icke statliga flygplatser även fortsättningsvis bör möjliggöras via länsplan (s. 290). Å andra sidan föreslås att bestämmelsen avseende bidrag till icke statliga flygplatser i förordning (1997:263) om länsplaner föreslås upphöra att gälla.

Miljöprövning av flygplatser med samhällsviktig luftfart

Mora kommun håller med utredningen om att Miljöprövning av flygplatsverksamhet är av stor betydelse för att minska luftfartens miljöpåverkan. Samtidigt är det av stor vikt att samhällsviktig luftfart ges goda förutsättningar att verka. Det bör utredas vidare om det är möjligt att anpassa miljöbalkens prövning med hänsyn till betydelsen av att ha beredskap att kunna öppna upp flygplatser för samhällsviktig luftfart utanför ordinarie öppettider.

Ny strategi för luftfarten

Mora kommun välkomnar förslaget att regeringen bör ta fram en ny strategi för luftfarten, samt att luftfarten uppmärksammas i kommande beslut om nationell plan för transportsystemet för att lyfta helheten i den långsiktiga inriktningen för hela transportsystemet.

Flygbränslekommission

Mora kommun välkomnar förslaget att regeringen bör tillsätta en flygbränslekommission som samlar företrädare från näringsliv, akademi och offentlig sektor.